

Брюксел, 14.10.2025 г.
COM(2025) 632 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**Пети годишен доклад относно скрининга на преките чуждестранни инвестиции в
Съюза**

{SWD(2025) 296 final}

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад е петият годишен доклад на Европейската комисия относно прилагането на Регламента на ЕС за скрининг на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) („Регламента за скрининг на ПЧИ“ или „Регламента“).

Настоящият доклад обхваща 2024 година и дава представа за функционирането на скрининга на ПЧИ в ЕС и за развитието на националните механизми за скрининг. Той допринася за отчетността на ЕС в област, в която прозрачността на отделните сделки не е нито възможна, нито удачна предвид засегнатите интереси във връзка със сигурността.

Настоящият документ се основава на докладите от 27-те държави членки и на други източници и се състои от четири глави:

- глава 1 за тенденциите и цифрите за ПЧИ в ЕС;
- глава 2 за законодателните промени в държавите членки;
- глава 3 за дейностите на държавите членки за скрининг на ПЧИ;
- глава 4 за механизма за сътрудничество на равнището на ЕС в областта на скрининга на ПЧИ.

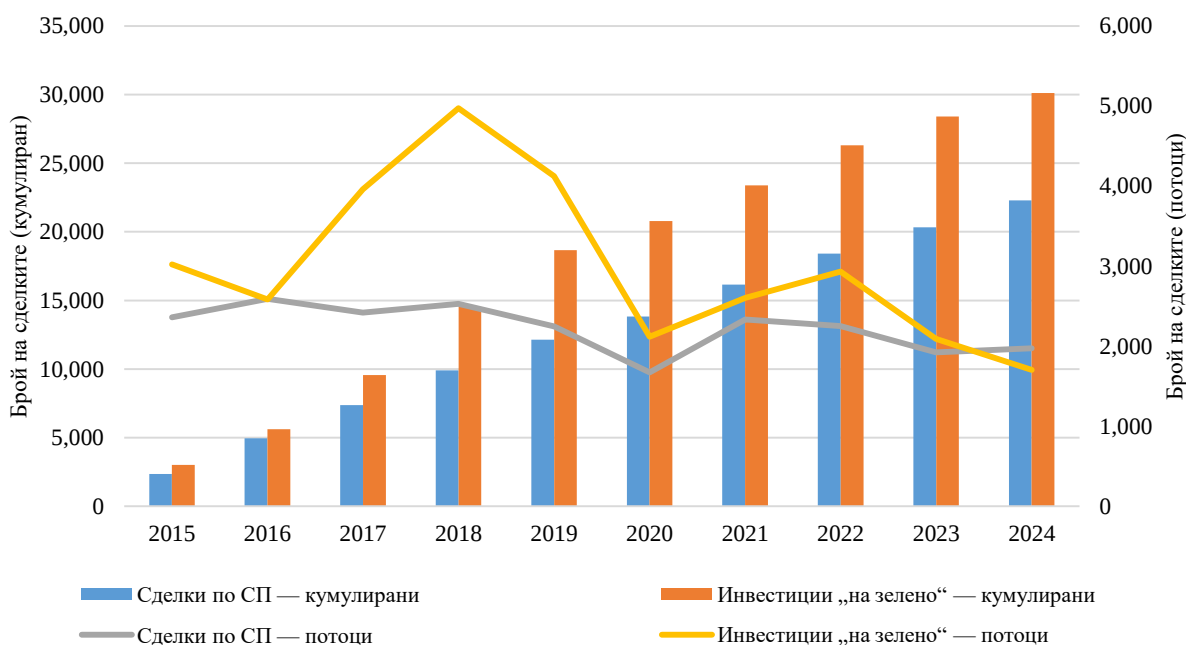
Настоящият годишен доклад е важен с оглед на стратегическия контрол на търговията и инвестициите, за да се гарантира сигурността в ЕС.

ГЛАВА 1 — ПРЕКИТЕ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

1. Общи тенденции

Размерът на ПЧИ¹ се е увеличил със 7,5 % между 2023 г. и 2024 г. По-конкретно, при чуждестранните сливания и придобивания (СП) и инвестициите „на зелено“ се наблюдава годишно кумулативно увеличение съответно с 10 % (от 20 329 до 22 302) и 6,0 % (от 28 405 до 30 108) (фигура 1, колони). Това увеличение съответства на тенденциите, наблюдавани от 2015 г. насам, като обемът на ПЧИ в ЕС-27 непрекъснато нараства през този 10-годишен период средно с почти 5 250 ПЧИ всяка година. Ако разгледаме тази тенденция по видове ПЧИ, всяка година между 2015 и 2024 г. ЕС-27 е получавало средно между 2 230 чуждестранни СП и 3 011 чуждестранни сделки „на зелено“. Тези положителни кумулативни тенденции потвърждават отвореността на държавите — членки на ЕС, към чуждестранни инвестиции, като подчертават тяхната привлекателност за международните инвеститори.

Фигура 1: Годишни обеми и потоци на ПЧИ в ЕС-27 за периода 2015—2024 г. (брой сделки и проекти)

Източник: изчисления на JRC въз основа на данни на Bureau van Dijk, извлечени на 26.3.2025 г. от Orbis M&A и Orbis Crossborder Investment. Данните за 2015 г. съответстват на потоците на ПЧИ през 2015 г., докато данните, представени в колоните за следващите години, отговарят на кумулативния сбор от годишните потоци.

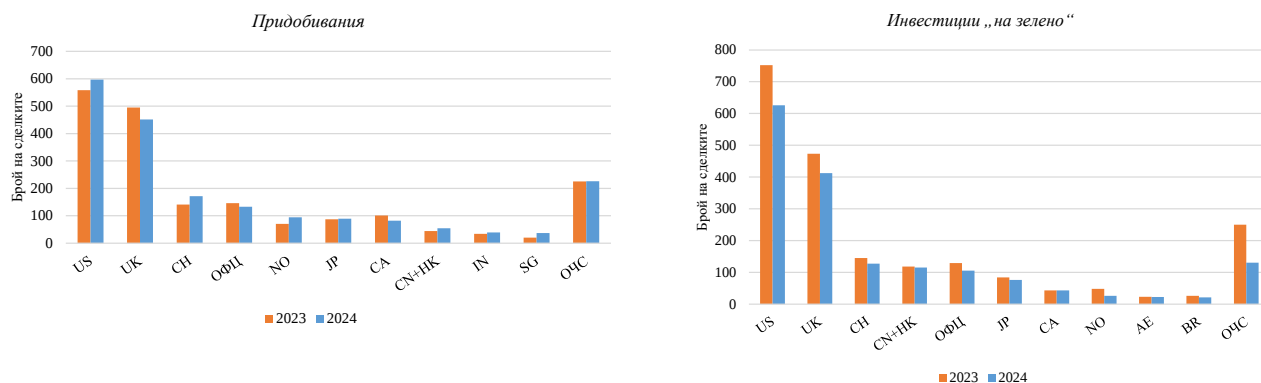
¹ Операциите с преки чуждестранни инвестиции могат да бъдат разделени на сделки „на зелено“ и СП. Международните инвестиции „на зелено“ обикновено включват създаването на ново дружество или изграждане на съоръжения в чужбина, докато при международното СП се прехвърля на собственик в чужбина собствеността върху съществуващи стопански активи. СП се включват, ако предполагат придобиване на дялово участие над 10 % от капитала на предприятие в ЕС-27.

През последните две години се наблюдава низходяща тенденция при общия приток на ПЧИ (фигура 1, редове), като спадът е съответно 23 % от 2022 г. до 2023 г. и 8,4 % от 2023 г. до 2024 г. Въпреки това, разглеждайки броя на ПЧИ, СП и инвестициите „на зелено“ са реагирали по различен начин. По-конкретно потокът от сделки с чуждестранни СП, който е претърпял стабилно възстановяване през 2021 г., е намалял с 3,6 % през 2022 г. и с 15 % през 2023 г., преди да започне да се възстановява с увеличение от 2,7 % през 2024 г. От друга страна, инвестиционните потоци „на зелено“ са отбелязали увеличение с 23 % през 2021 г. и с 13 % през 2022 г. Тази положителна тенденция обаче е следвана от две последователни години на спад (29 % през 2023 г. и 19 % през 2024 г.). Низходящата тенденция на потоците на ПЧИ на годишна база, наблюдавана през 2023 г. и отчасти през 2024 г. (за инвестициите „на зелено“), може да се дължи на продължаващата несигурност², засягаща икономиката на ЕС и възприемането на риска от страна на инвеститорите.

2. Основни държави на произход на чуждестранните инвеститори

Сравнението на чуждестранните СП между 2023 г. и 2024 г. по юрисдикция на произход (фигура 2, лява диаграма) показва общо увеличение през 2024 г. в сравнение с 2023 г. за всички основни юрисдикции, с изключение на Обединеното кралство, офшорните финансови центрове (ОФЦ) и Канада. За разлика от това наблюдаваният през 2024 г. спад в общия брой на инвестициите „на зелено“ отразява намаляването на броя на проектите от всички юрисдикции, с изключение на Канада, където този брой остава непроменен (фигура 2, дясна диаграма).

Фигура 2: Брой на придобиванията на дялови участия (вляво) и инвестиции „на зелено“ (вдясно) в ЕС по чуждестранни юрисдикции (10-те най-големи инвеститори) през 2023 г. и 2024 г.

²Агресивната война на Русия срещу Украйна навлезе в четвъртата си година през февруари 2025 г. Допълнителните геополитически напрежения, като например разширяването и задълбочаването на конфликта в Близкия изток или заплахата от ескалиране на напрежението в световната търговия, също бяха източник на риск през 2024 г.

През 2024 г. САЩ са били основният чуждестранен инвеститор в ЕС, като на тях се падат 30 % от всички придобивания (597 сделки) и 37 % от инвестициите „на зелено“ (626 проекта). Докато сделките за СП с произход от САЩ са се увеличили със 7 % през 2024 г. в сравнение с 2023 г., инвестициите „на зелено“ са отбелязали втори пореден годишен спад от 17 % през 2024 г.

Инвеститорите от Обединеното кралство представляват 23 % (451 сделки) от всички придобивания през 2024 г. и 24 % (412 сделки) от проектите „на зелено“ в ЕС-27, като заемат второ място в класацията на чуждестранните юрисдикции. В този случай броят на сделките за СП и на проектите „на зелено“ е намалял през 2024 г. в сравнение с 2023 г., съответно с 8,9 % и 13 %. Между 2023 г. и 2024 г. ОФЦ и Канада са отбелязали отрицателна тенденция при сделките за СП, като спадът е бил съответно с 8,9 % и 19 %. Юрисдикциите с най-голямо годишно увеличение на чуждестранните сделки за СП през 2024 г. са били Сингапур (85 %) и Норвегия (34 %). И накрая, броят на сделките за СП с произход от Китай и Хонконг се е увеличил с 23 % на годишна база през 2024 г. след годишния спад от 20 %, наблюдаван през 2023 г.

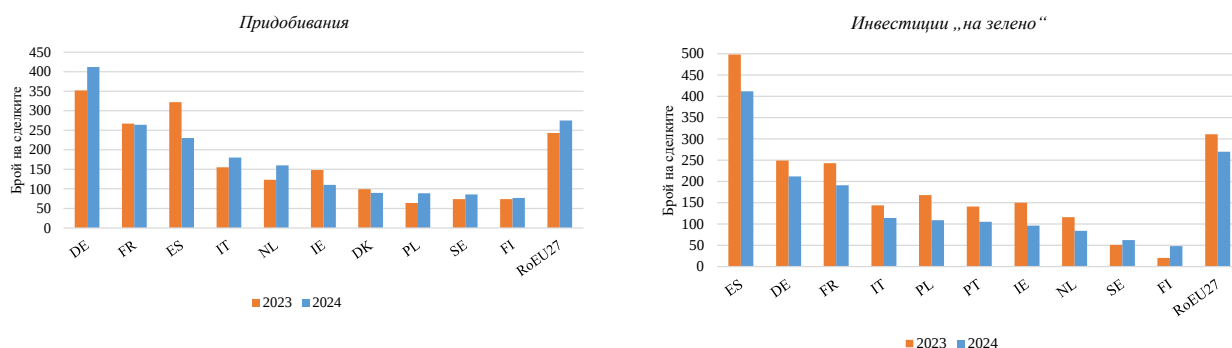
Що се отнася до инвестициите „на зелено“, броят на ПЧИ от 10-те най-големи юрисдикции на произход, с изключение на Канада, е намалял през 2024 г. в сравнение с 2023 г., като годишният спад варира от 46 % за Норвегия до 2,5 % за Китай и Хонконг.

3. Основни дестинации в ЕС за чуждестранни придобивания

Броят на чуждестранните сделки за СП в ЕС е неравномерно разпределен между държавите членки по местоназначение (фигура 3, лява диаграма). Повечето държави са получили повече сделки през 2024 г., отколкото през 2023 г., с изключение на Франция, Испания, Ирландия и Дания, които са получили по-малко сделки. За разлика от това броят на чуждестранните инвестиции „на зелено“ в ЕС (фигура 3, дясна диаграма) е следвал различна тенденция през 2024 г., като само в две държави (Швеция и Финландия) се е наблюдавало увеличение в сравнение с 2023 г.

Фигура 3: Брой на придобиванията на дялови участия (вляво) и инвестициите „на зелено“ (вдясно) през 2023 г. и 2024 г. — Данни по държава членка на получаване (десетте най-големи получатели в ЕС-27)

³Основните офшорни финансови центрове по брой сделки през 2024 г. са (по азбучен ред): Бермуда, Британските Вирджински острови, Каймановите острови, Лихтенщайн и Монако. За пълен списък на офшорните финансови центрове вж. напр. Работен документ на службите на Комисията — Последващи действия във връзка със съобщението на Комисията „Създаване на благоприятни условия за преките чуждестранни инвестиции при осигуряване на защита на основните интереси“ — SWD(2019) 108 final — 13 март 2019 г.

Източник: изчисления на JRC въз основа на данни на Bureau van Dijk, извлечени на 26.3.2025 г. от Orbis M&A и Orbis Crossborder Investment. „ОЧ от ЕС-27“ означава „Останалата част от ЕС-27“.

Германия и Франция са били основните дестинации за чуждестранни сделки за СП през 2024 г., като са представлявали съответно 21 % (412 сделки) и 13 % (264 сделки) от общия размер на сделките. Тенденциите им на годишна база през 2024 г. обаче са били различни поради увеличаването на броя на сделките в Германия (17 %) и спада във Франция (1,1 %). Въпреки този лек спад Франция е изпреварила Испания като получател на ПЧИ и се е наредила на второ място през 2024 г. Испания е била на трето място през 2024 г. с дял от 12 % (230 сделки). Освен Франция и Испания, две други държави членки, Ирландия (-26 %) и Дания (-9,1 %), през 2024 г. са получили по-малко чуждестранни сделки за СП, отколкото през 2023 г. Междувременно Полша е отчела най-голямото увеличение на дейността във връзка със СП през 2024 г. (39 %), следвана от Нидерландия (30 %).

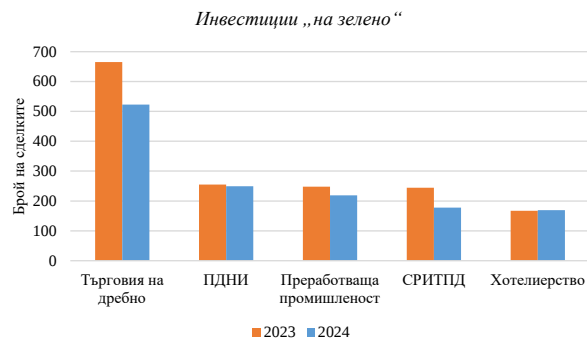
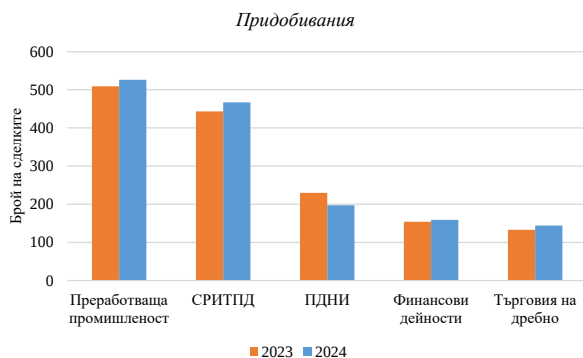
Двете най-големи получателки на чуждестранни инвестиции „на зелено“ през 2024 г. са били Испания и Германия, които са получили съответно 24 % (412 сделки) и 12 % (212 сделки) от всички проекти. Те са били следвани отблизко от Франция (11 %, 191 сделки). Спадът в броя на проектите на годишна база е бил особено забележим в Ирландия (36 %) и Полша (35 %), докато в две държави членки — Швеция (22 %) и Финландия (140 %), се е наблюдавал годишен ръст на броя на получените чуждестранни проекти „на зелено“.

4. Специфична за сектора информация

Почти всички от петте най-големи категории сектори⁴ са отбелязали увеличение на чуждестранните сделки за СП на годишна база през 2024 г. в сравнение с 2023 г., с изключение на придобиванията в областта на професионалните дейности и научните изследвания (ПДНИ) (фигура 4, лява диаграма). Обратно, броят на чуждестранните сделки „на зелено“ се е увеличил само за една от петте най-големи категории сектори (хотелиерство) през 2024 г. (фигура 4, дясна диаграма).

Фигура 4: Брой на дяловите участия (вляво) и инвестициите „на зелено“ (вдясно) през 2023 г. и 2024 г. — по сектори по NACE Rev. 2 (петте най-големи категории)

⁴ Използваните категории се основават на общата структура на NACE Rev. 2, вж.: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nace-rev2>.

Източник: изчисления на JRC въз основа на данни на Bureau van Dijk, извлечени на 26.3.2025 г. от Orbis M&A и Orbis Crossborder Investment. ПДНИ означава професионални дейности и научни изследвания (NACE Rev. 2, раздел М) и включва съоръженията за научноизследователска и развойна дейност. СРИТПД е създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения (NACE Rev. 2, раздел J). Преработващата промишленост съответства на NACE Rev. 2, раздел С. Финансовите дейности съответстват на NACE Rev. 2, раздел К („Финансови и застрахователни дейности“). Търговията на дребно съответства на NACE Rev. 2, раздел G („Търговия“). Хотелиерството съответства на NACE Rev. 2, раздел I („Хотелиерство и ресторантьорство“).

През 2024 г. преработващата промишленост е останала основния сектор, в който се сключват сделки, с 27 % от чуждестранните СП (526 сделки). СРИТПД са останали на второ място — 24 % (467 сделки). И в двата сектора се е наблюдавало увеличение на свързаната със сделките дейност, като при преработващата промишленост ръстът е бил от 3,3 %, а при СРИТПД — 5,4 % през 2024 г. в сравнение с 2023 г. Дейностите в областта на ПДНИ, при които сделките са намалели с 14 % спрямо 2023 г., са били на трето място с 10 %, следвани от финансите (8,1 %) и търговията на дребно (7,3 %).

Що се отнася до инвестиции „на зелено“, дейностите, свързани с търговията на дребно, са представлявали почти една трета (31 %) от чуждестранните проекти през 2024 г. (523 сделки). ПДНИ е бил вторият по големина сектор през 2024 г. с дял от 15 %. През 2024 г. преработващата промишленост с дял от 13 % се е превърнала в третия по големина сектор за инвестиции „на зелено“, докато секторът на СРИТПД с дял от 10 % се е нареждал на четвърто място. Инвестициите „на зелено“ в сектора на СРИТПД и търговията на дребно са отбелязали най-голям спад на годишна база — броят на проектите през 2024 г. е намалял съответно с 27 % и 21 %. Хотелиерството е било единственият сектор сред петте най-големи категории, който е отбелязал увеличение на броя на проектите (1,2 %) през същия период.

5. Заключение

Между 2015 г. и 2024 г. в ЕС-27 се е наблюдавало постоянно нарастване на размера на ПЧИ, като средногодишната стойност на ПЧИ е била 5 250. През последните години обаче се е наблюдавало забавяне на притока на ПЧИ с годишен спад през 2023 г. (23 %) и 2024 г. (8,4 %). Спадът през 2024 г. се дължи на намаляването на чуждестранните инвестиции „на зелено“ (19 %), като при СП се е наблюдавало възстановяване на годишна база (2,7 %).

През 2024 г. САЩ и Обединеното кралство са се превърнали във водещи чуждестранни инвеститори. САЩ са били начело с 30 % от общите СП и 37 % от инвестициите „на

зелено“, следвани отблизо от Обединеното кралство с 23 % от СП и 24 % от инвестициите „на зелено“. Що се отнася до държавите членки, които получават ПЧИ, Германия е била предпочитаната дестинация за СП (21 %), докато Испания е получила най-много инвестиции „на зелено“ (24 %). На последно място, що се отнася до секторното разпространение, преработващата промишленост (27 %) е била най-важният сектор за сделките за СП, докато търговията на дребно (31 %) е била начело сред инвестиционните дейности „на зелено“.

Годишният спад на проектите „на зелено“ през 2024 г. е засегнал почти всички юрисдикции на произход, държави членки на местоназначение и сектори. Наблюдаваното през 2024 г. средно годишно подобрене на инвестициите в СП изглежда по-неравномерно разпределено между юрисдикциите на произход, местоназначенията и секторите.

ГЛАВА 2 — ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ В ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ ПРЕЗ 2024 г.

1. Регламентът на ЕС за скрининг на ПЧИ и механизмите на държавите — членки на ЕС, за скрининг на ПЧИ

През цялата 2024 г. Европейската комисия продължи да насърчава всички държави членки да приемат и прилагат национални механизми за скрининг на ПЧИ, за да се гарантира, че Комисията и всички държави членки разполагат с подходящи инструменти за идентифициране и справяне с рискове за сигурността и обществения ред, свързани с ПЧИ.

Освен това Европейската комисия насърчаваше привеждането в съответствие на националните механизми и практики за скрининг на ПЧИ. Тя помогна на държавите членки с технически и стратегически насоки, срещи и обмен на информация, по-специално относно най-добрите практики. Въпреки това все още съществуват значителни различия между националните механизми за скрининг, по-специално: i) за това какво представлява официален скрининг на ПЧИ (който задейства уведомяването на механизма за сътрудничество за ПЧИ); ii) сроковете на националната процедура за скрининг; iii) секторното покритие на националните механизми за скрининг; и iv) изискванията за уведомяване на националните органи от страните по сделката. Преодоляването на тези различия беше една от причините за представеното от Комисията през януари 2024 г. законодателно предложение преразглеждане на механизма за сътрудничество, което понастоящем е в процес на финализиране от Съвета и Европейския парламент.

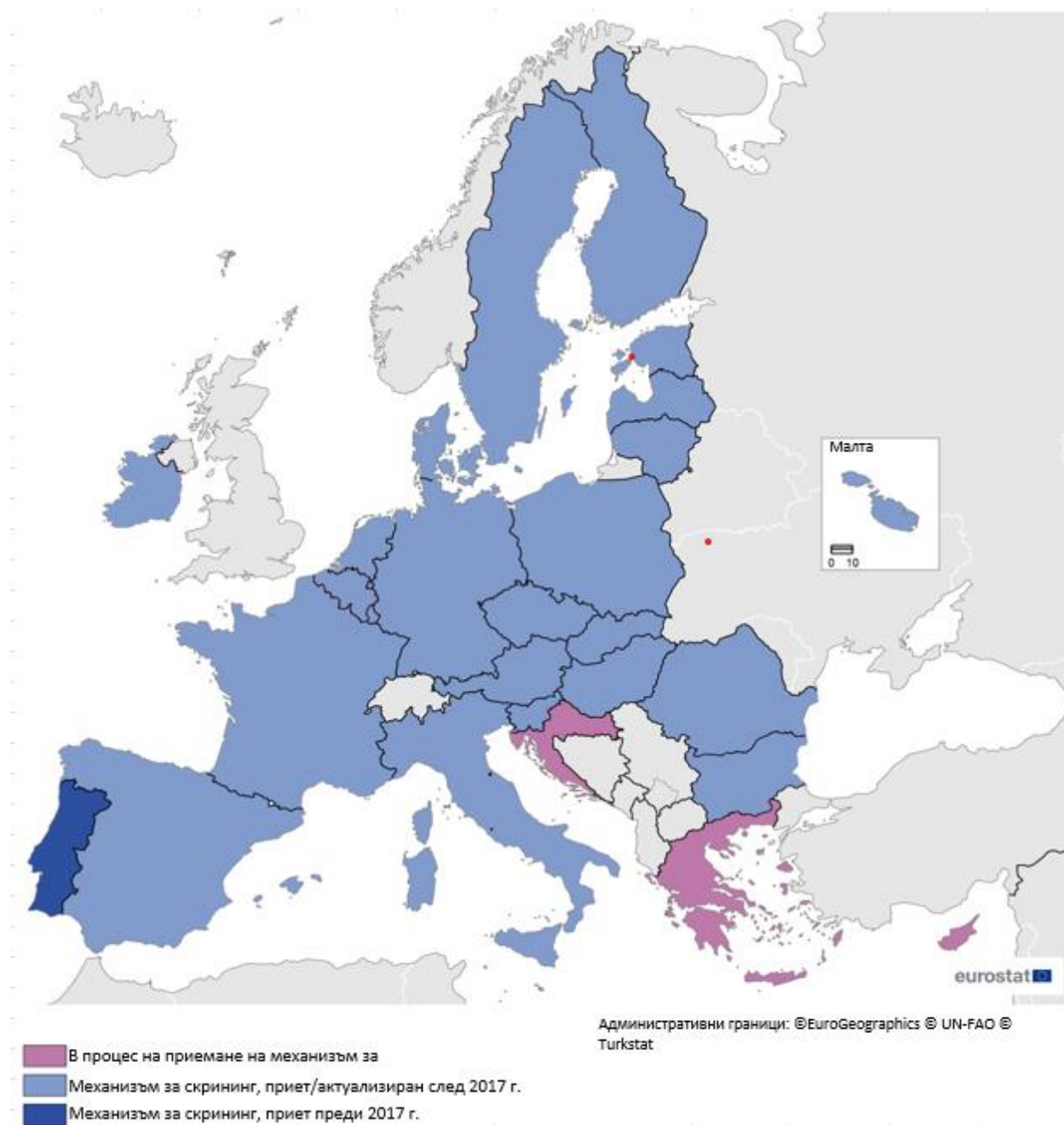
2. Преглед на механизмите на държавите членки за скрининг на ПЧИ и законодателните промени

Агресивната война на Русия срещу Украйна и геополитическата несигурност поставиха още по-силен акцент върху необходимостта от осигуряване на критични (авангардни) технологии и инфраструктура. Вследствие на това някои държави членки без механизми за скрининг предприеха допълнителни стъпки за приемане на национални механизми за скрининг или за актуализиране и разширяване на съществуващите такива в отговор на променящите се обстоятелства.

През 2024 г. три държави членки участваха в дейности с цел приемане на механизъм за скрининг, в две държави членки започнаха да функционират наскоро приетите от тях механизми за скрининг на ПЧИ, а 10 държави членки въведоха изменения в съществуващото си законодателство в областта на скрининга.

До края на 2024 г. в 24 държави — членки на ЕС, е въведено законодателство за скрининг на ПЧИ.

На картата по-долу е представен преглед на положението от законодателна гледна точка в държавите — членки на ЕС, през 2024 г.

В таблицата по-долу е представен преглед на положението от законодателна гледна точка и на законодателните промени във всички държави към 31 декември 2024 г.⁵

Въведен национален механизъм за скрининг на ПЧИ (без законодателни промени)	Австрия, Белгия, Германия, Естония, Испания, Италия, Латвия, Люксембург, Малта, Португалия, Словения, Финландия
Държави членки, които са изменили съществуващ механизъм	Дания, Литва, Нидерландия, Полша, Румъния, Словакия, Унгария, Франция, Чехия, Швеция
Влизане в сила на нов национален механизъм за скрининг на ПЧИ	България, Ирландия
Продължаващ консултативен или законодателен процес, който се очаква да доведе до приемането на нов механизъм	Гърция, Кипър, Хърватия

Влизане в сила на нови механизми за скрининг на ПЧИ

В България националният механизъм за скрининг, предложен в Парламента през 2023 г., беше приет на 22 февруари 2024 г., обнародван на 8 март 2024 г., и ще започне да функционира, когато бъдат приети необходимите правилници за прилагане.⁶ В Ирландия Законът за скрининг на сделките от трети държави, приет през октомври 2023 г., започна да функционира на 6 януари 2025 г.

Продължаващи консултативни или законодателни процеси, които се очаква да доведат до приемането на нов механизъм

Към 31 декември 2024 г. Кипър не е създал национален механизъм за скрининг на ПЧИ. През март 2024 г. в Камарата на представителите беше внесен проектозакон. След няколко изменения в началото на 2025 г. проектозаконът беше представен отново на Правната служба на Република Кипър за правна проверка. В по-късен момент текстът ще бъде представен отново на Камарата на представителите за приемане.

В Хърватия през октомври 2023 г. беше сформирана работна група, която да изготви законодателно предложение за създаване на механизъм за скрининг на ПЧИ. Към 31 декември 2024 г. процесът на изготвяне все още не е приключил.

⁵ За повече подробности вж. придружаващия работен документ на службите на Комисията.

⁶ Към 16 юни 2025 г. съответните правилници за прилагане на българския механизъм за скрининг все още не са приети.

В Гърция Министерството на външните работи завърши изготвянето на законодателство за създаването на национален механизъм за скрининг.

Актуализиране на съществуващите механизми за скрининг на ПЧИ

В Чехия започна подготвителна работа за изменение както на общия механизъм за скрининг на ПЧИ (Закон № 34/2021), така и на секторния механизъм за скрининг съгласно Закона за енергетиката (Закон № 458/2000). Измененията на общия механизъм за скрининг на ПЧИ имат за цел да свържат скрининга на инвестициите с разследването на чуждестранните субсидии и да въведат нови правила за комуникация с някои чуждестранни инвеститори.

Дания измени своя механизъм за скрининг на ПЧИ със Закон № 674 от 11 юни 2024 г., с който се въвежда възможността за по-ранен скрининг на специални финансови споразумения, свързани с търгове за вятърна енергия от разположени в морето инсталации или други големи публични енергийни проекти. Тази нова разпоредба влезе в сила на 1 юли 2024 г.

Във Франция преразгледаният списък на дейностите за НИРД в критични технологии, обхванати от механизма за скрининг на инвестициите, влезе в сила през 2024 г. след приемането на административен акт на 28 декември 2023 г. Преразгледаният списък вече включва фотоника и ново описание на чистата енергия.

В Унгария два набора от изменения на законодателството за скрининг на ПЧИ позволиха транспонирането в националното право на някои разпоредби на Директива (ЕС) 2022/2555 относно киберсигурността и Директива (ЕС) 2022/2557 за устойчивостта на критичните субекти.

Литва актуализира два списъка, които са от значение за дейностите по скрининг на ПЧИ: i) списъка на оборудването и активите, които са важни за националната сигурност, през юли и октомври 2024 г.; и ii) списъка на икономическите дейности, считани за стратегически важни за националната сигурност, на 13 ноември 2024 г. Обхватът на подсекторите беше разширен, така че да включва криптовалутите и токените, обезпечени с активи.

На 1 януари 2024 г. Нидерландия прие Правилник за прилагане относно вятърната енергия от разположени в морето инсталации. Правилникът дава възможност за скрининг на участниците в търговете за разположени в морето вятърни паркове и за прехвърляне на контрола, преди даден вятърен парк да започне да функционира.

В Полша с наредбата на Министерския съвет от 18 декември 2024 г. беше изменен списъкът на защитените субекти (дружества, които притежават активи в критична инфраструктура или извършват дейност в стратегически сектори) и съответните органи, които упражняват надзор върху тях.

В Румъния с приемането на Извънредно постановление № 152/2024 беше изяснено понятието „инвеститор от Европейския съюз“ и бяха въведени нови разпоредби относно законоустановените срокове. Освен това секретариатът на Комисията за ПЧИ беше поставен под прякото подчинение на председателя на Комисията за ПЧИ вместо на председателя на Органа за защита на конкуренцията.

На 1 октомври 2024 г. Швеция разшири списъка на „основните услуги“, обхванати от Закона за скрининг на ПЧИ (2023:560), за да включи нови дейности. Най-важното изменение е, че са добавени редица дейности, които заслужават защита, свързани с жизненоважни обществени функции в областта на информацията и комуникацията.

В Словакия приемането на Закон № 367/2024 относно критичната инфраструктура и относно измененията и допълненията към някои актове доведе до ограничено изменение по отношение на достъпа до информация относно дейностите по скрининг на ПЧИ.

По-подробна информация относно законодателните промени, засягащи националните механизми за скрининг на държавите членки, може да бъде намерена в придружаващия работен документ на службите на Комисията. Актуален списък на националните механизми за скрининг може да бъде намерен на уебсайта на Европейската комисия⁷.

⁷ Списъкът на механизмите за скрининг, за които държавите членки са подали уведомления (с дата 8 януари 2025 г.), е на разположение на адрес:
<https://circabc.europa.eu/rest/download/7e72cdb4-65d4-4eb1-910b-bed119c45d47>.

ГЛАВА 3 — ДЕЙНОСТИ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ ЗА СКРИНИНГ НА ПЧИ

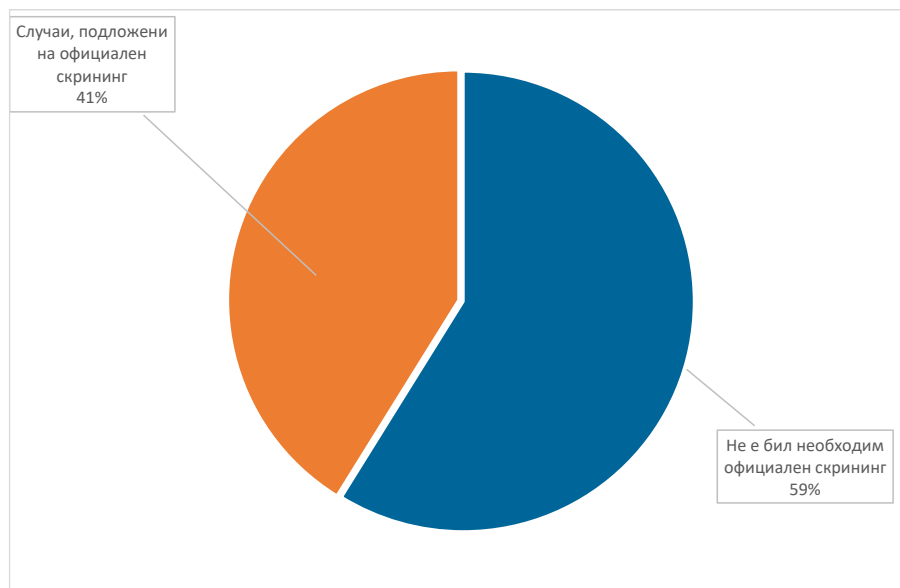
Регламентът за скрининг на ПЧИ установява рамка, позволяваща на държавите — членки на ЕС, да преразглеждат ПЧИ на своята територия на основания, свързани със сигурността и обществения ред, и да предприемат мерки за справяне със специфични рискове. Решението дали да се извърши скрининг на дадена ПЧИ остава отговорност единствено на държавата членка, в която се извършва инвестицията. С регламента също така се създаде механизъм за сътрудничество между Комисията и органите за скрининг на държавите членки за оценка на рисковете от отделните сделки с ПЧИ. С този механизъм се създадоха условия за обмен на информация, като се предостави възможност както на Комисията, така и на останалите държави членки да отбелязват евентуални рискове за сигурността или обществения ред, произтичащи от ПЧИ, за други държави членки или за програми или проекти на равнище ЕС. Това дава възможност за оценка и намаляване на тези рискове. Въпреки че механизмът за сътрудничество подпомага държавата членка, в която се извършва инвестицията, при оценката и смекчаването на рисковете, свързани със сигурността или обществения ред, тази държава членка решава кои инвестиции да подложи на скрининг, да одобри, да постави под условие или да блокира.

В настоящата глава се предоставя обобщена информация за националните дейности по скрининг през 2024 г. въз основа на годишните доклади на държавите членки до Комисията съгласно член 5 от Регламента. Като цяло държавите членки с действащи национални механизми за скрининг са обработили общо 3 136 искания за разрешение и случаи, които са били започнати от самите органи (случаи *ex officio*)⁸, в сравнение с 1 808 през 2023 г. и 1 444 през 2022 г. 41 % от тях са били подложени на официален скрининг, а около 59 % са били счетени за недопустими или не са изисквали официален скрининг (фигура 5)⁹.

⁸ Държавите членки имат различни процедури за скрининг, които се различават по обхват, етапи на процеса, предварителни или последващи проверки за допустимост, срокове за скрининг и др., като всички те са отразени в докладването на случаите. Например някои държави членки обявяват инвестиции за недопустими преди провеждането на официална процедура за скрининг, докато други първо подлагат инвестициите на официален скрининг и едва след това ги декларират за недопустими. Поради това графиките и цифрите, докладвани в настоящата глава, имат за цел да опишат средното развитие на дейностите по скрининг на държавите членки за отчетната година и се основават на данните, докладвани от държавите членки.

⁹ Следва да се отбележи, че докладваните данни са силно повлияни от това, че Швеция докладва много голям брой случаи през първата пълна година от функционирането на своя механизъм за скрининг на ПЧИ, което далеч надхвърля годишния брой на случаите, докладвани от която и да било друга държава

Фигура 5 — Дейности на държавите членки за скрининг на ПЧИ

Източник: докладваните данни от страна на държавите членки.

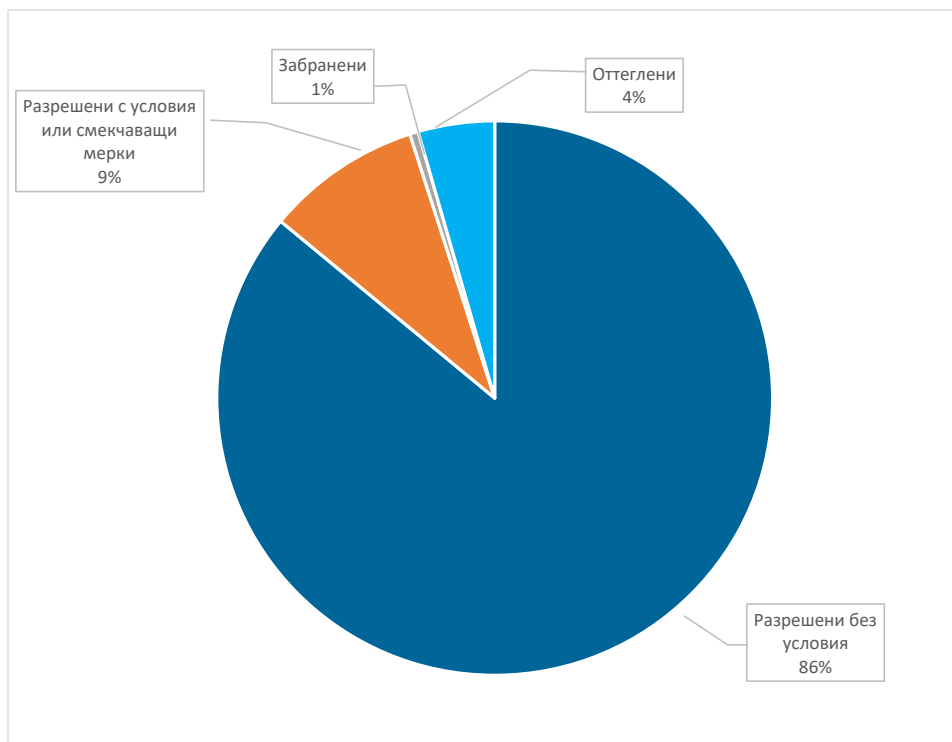
От ПЧИ, подлежащи на официален скрининг през 2024 г. и за които държавите членки докладваха за взето решение, по-голямата част (86 %) са били разрешени без налагане на условия (фигура 6). Това означава, че инвестицията е била одобрена, без да се изискват никакви допълнителни действия от страна на инвеститора. В сравнение с предходната година държавите членки разрешиха малко по-висок процент на подлежащите на официален скрининг ПЧИ без налагане на условия (тази цифра беше 85 % през 2023 г.).

Успоредно с това 9 % от решенията са включвали одобрение с условия или смекчаващи мерки, което е малко под равнището от 10 % през 2023 г. В тези случаи националните органи за скрининг на ПЧИ са изисквали определени действия, гаранции и ангажменти от страна на инвеститорите, преди да одобрят ПЧИ.

Националните органи в крайна сметка блокираха инвестициите в около 1 % от всички случаи с решение (същото като през предходните години). В крайна сметка 4 % от заявките бяха оттеглени от страните, преди да бъде взето официално решение.

Фигура 6 — Съобщени решения по отношение на ПЧИ

членка. Ако Швеция бъде изключена от изчислението, дялът на официално проверените случаи би бил 67 %, а дялът на случаите, за които не се изисква официален скрининг, би бил 33 %.

Източник: докладване от държавите членки до Комисията.

Заклучения относно скрининговите дейности на държавите членки

- Делът на подлежащите на официален скрининг ПЧИ възлиза на 41 % от всички искания за разрешение, подадени от инвеститори/страни по сделката до националните органи за скрининг на ПЧИ или разгледани от националните органи по тяхна собствена инициатива. Този дял е силно повлияно от Швеция, която докладва за много голям брой случаи на ПЧИ през отчетната година.
- Повечето подложени на скрининг ПЧИ са разрешени без никакви условия (86 %), което е малко повече, отколкото през 2023 г. (85 %). Това показва, че скринингът на ПЧИ в държавите — членки на ЕС, не е довел до по-рестриктивен инвестиционен климат, а осигурява по-голяма осведоменост сред държавите членки и Комисията относно ПЧИ, които потенциално повишават рисковете за сигурността или общественения ред.
- Що се отнася до разрешенията с налагане на условия, делът на случаите, в които са били наложени смекчаващи мерки (9 %), е малко по-нисък, отколкото през 2023 г. (10 %).
- Делът на ПЧИ, блокирани от държавите членки, е останал около 1 %, което съответства на средната стойност през последните години.

- Като цяло тези цифри показват стабилна тенденция, което потвърждава, че ЕС остава отворен за чуждестранни инвестиции и че държавите членки блокират само ПЧИ, които представляват много сериозна заплаха за сигурността или обществения ред.

ГЛАВА 4 — МЕХАНИЗЪМ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО НА РАВНИЩЕТО НА ЕС В ОБЛАСТТА НА СКРИНИНГА НА ПЧИ

1. Уведомления съгласно Регламента за скрининг на ПЧИ

1.1 Преглед на дейността през 2024 г.

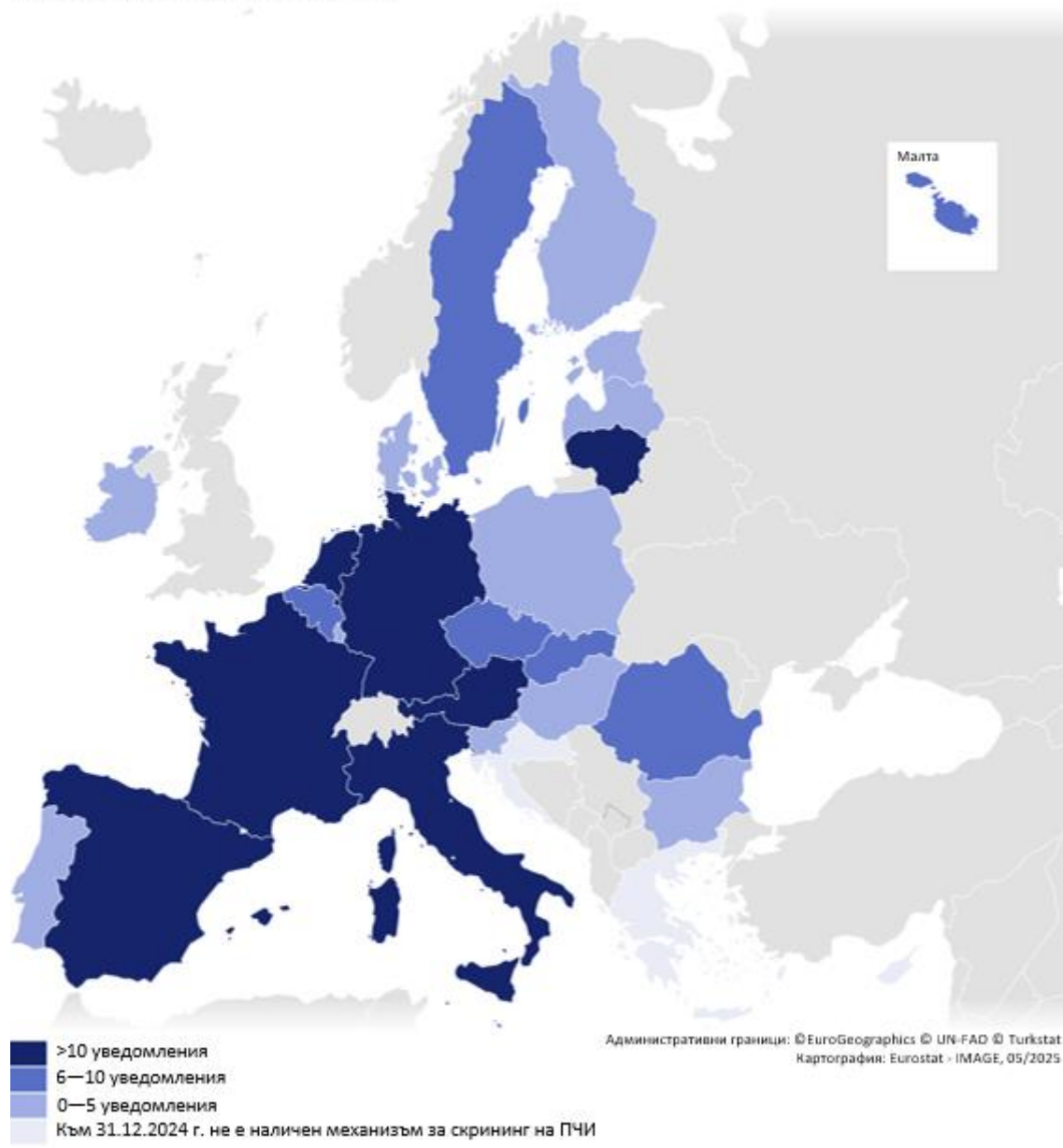
През 2024 г. 21 държави членки подадоха общо 477 уведомления съгласно член 6 от Регламента за скрининг на ПЧИ в сравнение с 488 уведомления, подадени от 18 държави членки през 2023 г.¹⁰ Четири държави членки (Испания, Австрия, Италия, Франция) са подали 76 % от уведомленията, а седем държави членки (Испания, Австрия, Италия, Франция, Германия, Нидерландия и Литва) — 84 % от тези уведомления¹¹. Сделките, за

¹⁰ Вж. [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2024\)464&lang=bg](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)464&lang=bg).

¹¹ През 2023 г. този дял беше съответно 69 % и 85 %.

които е изпратено уведомление, се различават значително, включително по секторен обхват, стойност на сделката и произход на крайните инвеститори, наред с други параметри.

Уведомления в рамките на механизма за сътрудничество на равнището на ЕС в областта на скрининга на ПЧИ

Източник: докладваните данни от страна на държавите членки.

На картата по-горе е посочен броят на ПЧИ, съобщени от държавите членки на други държави членки и на Комисията в рамките на механизма на ЕС за сътрудничество в областта на скрининга на ПЧИ. През 2024 г. от 21-те държави членки с въведен

национален механизъм за скрининг 7 държави членки подадоха повече от 10 уведомления, 6 — между 6 и 10 уведомления, а 8 — по-малко от 5 уведомления.

В сравнение с предходната година през 2024 г. броят на уведомленията е намалял с 2 % от 488 на 477. Освен този малък спад, през последните години непрекъснато се увеличава броят на уведомленията. Бяха подадени 414 уведомления през 2021 г., 421 — през 2022 г. и 488 — през 2023 г., а броят на държавите членки, подали уведомления за ПЧИ, е нараснал от 13 през 2021 г. на 21 през 2024 г.

1.2 Основни сектори¹² на ПЧИ, за които е подадено уведомление в рамките на механизма за сътрудничество

Петте сектора с най-голям брой сделки през 2023 г. са били преработващата промишленост¹³ (25 % от всички сделки), СРИТПД¹⁴ (22 %), търговията на едро и дребно¹⁵ (14 %), финансовите дейности¹⁶ (10 %) и професионалните дейности¹⁷ (9 %). Това положение е много сходно с миналогодишното, когато едни и същи пет сектора са заемали първите места в същия ред. Уведомленията, свързани с преработващата промишленост, придобиха още по-голямо значение в сравнение с 2023 г., когато техният дял беше 23 %. На последно място, уведомленията, свързани със сектора на енергетиката и транспорта, са представлявали съответно 6 % и 5 % от общия брой на уведомленията през 2024 г., а другите сектори¹⁸ — 9 %.

¹²Съгласно общия подход за водещ показател е избран първичният сектор на дейност. Това е в съответствие и с информацията, съдържаща се във всички секторни графики в работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия годишен доклад.

¹³Преработващата промишленост включва дейности на дружества, които участват в преобразуването на материали в нови продукти (например производство на електрическо оборудване и двигатели, промишлени машини и оборудване, оръжия и боеприпаси и фармацевтични продукти).

¹⁴СРИТПД е създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения. То обхваща дейности на дружества, предоставящи основни инфраструктури и инструменти за създаване, споделяне и разпространение на знания (например компютърно програмиране, публикуване на софтуер, обработка и хостинг на данни, безжични далекосъобщителни дейности).

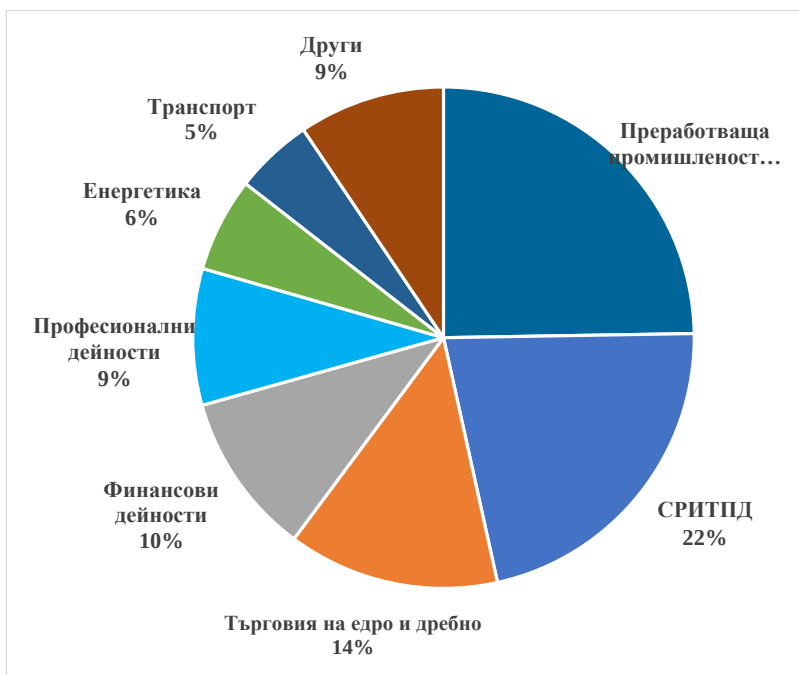
¹⁵Търговията на едро и дребно включва дейности, свързани с фармацевтични стоки, химически продукти, електронни и далекосъобщителни оборудване и консумативи, компютри, периферно компютърно оборудване и софтуер, метали и метални руди.

¹⁶Финансовите дейности обхващат дейности извършвани от холдинги, фондове или подобни субекти във финансовия сектор, които имат за цел придобиването на конкретно (дялово) участие или контрол в целево дружество (например дейности по управление на фондове, дейности на холдингови дружества, финансови услуги и застрахователни дейности).

¹⁷Професионалните дейности включват дейности на адвокатски и счетоводни дружества, както и консултантски и инженерни дейности (например дейности на централни офиси, проучване на пазара и изследване на общественото мнение, консултантски услуги, научноизследователска и развойна дейност в областта на биотехнологиите).

¹⁸Категорията „Други“ обхваща всички други сектори под 5 %, по-специално строителството, здравеопазването и административните дейности.

Фигура 7 — Разбивка по сектори на всички уведомления през 2024 г.

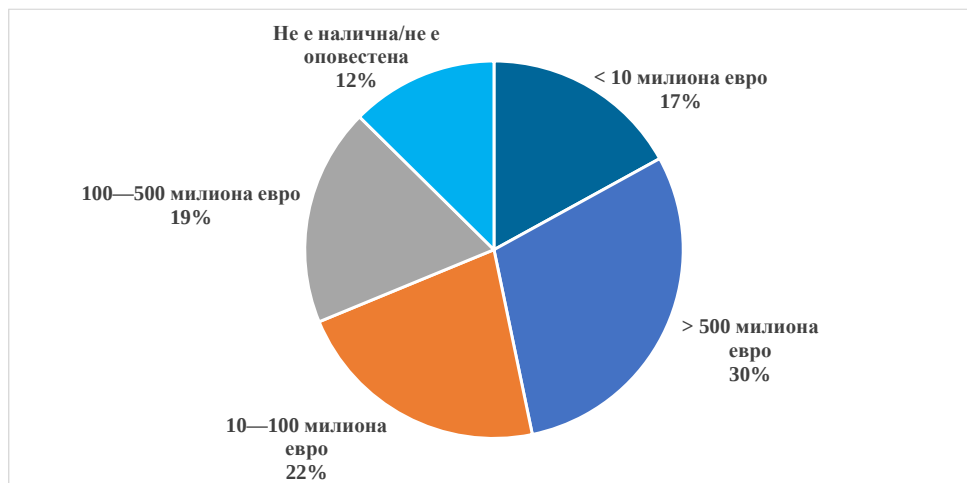
Източник: уведомленията от държавите членки.

1.3 Обща стойност на ПЧИ, за които е подадено уведомление в рамките на механизма за сътрудничество

Що се отнася до стойността на сделките, 58 % от ПЧИ, за които е постъпило уведомление, са били на стойност¹⁹ под 500 милиона евро, което представлява увеличение с 5 процентни пункта (процентни пункта) спрямо 53 % през 2023 г. 30 % от сделките са били на стойност 500 милиона евро и повече (29 % през 2023 г.).

¹⁹ Стойността, когато е налична, се отнася до общата стойност на сделката, от която е част сделката, за която е постъпило уведомление.

Фигура 8 — Съответна стойност за всяка сделка с ПЧИ, за която е постъпило уведомление през 2024 г.²⁰

Източник: уведомленията от държавите членки.

1.4 Процедури и бързина за приключване на свързаните с ПЧИ случаи

В съответствие с Регламента за скрининг на ПЧИ сделките с ПЧИ, за които държавите членки са уведомили, се оценяват от Комисията на два етапа. Всички сделки, за които е постъпило уведомление, подлежат на предварителна оценка („етап 1“), като само ограничен брой от тях преминават към етап 2.

Етап 2 включва по-подробна оценка на случаите, които биха могли да засегнат сигурността или обществения ред в повече от една държава членка или да създадат рискове за проекти или програми от интерес за ЕС. Случаите в етап 2 могат да бъдат приключени със становище на Комисията, както е предвидено в Регламента за скрининг на ПЧИ. Тези становища обаче остават поверителни съгласно член 10 от Регламента. В становището може: i) да се съобщи, че Комисията счита, че има вероятност ПЧИ да окажат отрицателно въздействие върху сигурността или обществения ред в повече от една държава членка или проект или програма от интерес за Съюза, ii) да се препоръчат подходящи мерки за разглеждане, или iii) да се сподели съответната информация във връзка с ПЧИ, които са подложени на скрининг, за да се предостави на уведомяващата държава членка информация за оценката и окончателното решение.

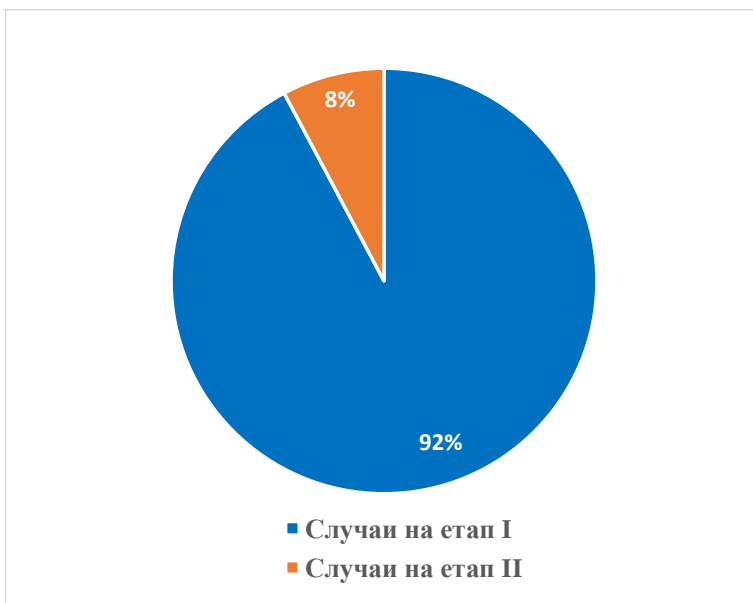
През 2024 г. Комисията приключи 92 % от 477-те случая на етап 1, т.е. в рамките на 15 календарни дни след уведомлението от държавите членки, извършващи скрининга (същият дял като през 2023 г.). Останалите 8 % от сделките преминаха към етап 2, като от уведомяващата държава членка беше поискана допълнителна информация²¹. През 2024 г.

²⁰ „Не е наличен/не е оповестен“ включва непосочени, липсващи/неоповестени и неприложими стойности (например защото сделката включва реструктуриране или не е предоставена инвестиция).

²¹ В такива случаи крайният срок за представяне на коментари или издаване на становище е 20 календарни дни след получаване на исканата информация от уведомяващата държава членка.

пет държави членки са представлявали над 66 % от случаите на етап 2, което е увеличение на концентрацията в сравнение с 2023 г., когато петте държави членки с най-голям брой уведомления за случаи, довели до етап 2 за Комисията, са представлявали 60 % от случаите на етап 2. Както и през 2023 г., Комисията издаде становище за по-малко от 2 % от сделките, за които е постъпило уведомление.

Фигура 9 — Случаи, приключени на етапи 1 и 2

Източник: уведомленията от държавите членки.

При започване на етап 2 Комисията изисква от уведомяващата държава членка допълнителна информация, която варира в зависимост от сделката и подробността на информацията в подкрепа на уведомлението²². Тази информация често включва въпроси относно намеренията на инвеститора и бизнес плана по отношение на целевото предприятие или клиентите на целевото предприятие в чувствителни сектори. Тази информация се изисква с цел по-добра оценка на значението на целевото дружество и на потенциалните заплахи, които представлява чуждестранният инвеститор.

През 2024 г. държавите членки участваха в механизма за сътрудничество, наред с другото, като задаваха въпроси в около 10 % от случаите и изготвяха коментари относно сделки с ПЧИ, извършени в друга държава членка. Делът на случаите, по които държавите членки са отправили коментари, възлиза на около 3 % — малко под дела от 6 % за 2023 г.²³ Броят

²² Формулярът за уведомление: искането за информация от инвеститор за целите на уведомленията съгласно член 6 от Регламента служи за постигане на определена степен на уеднаквяване и за осигуряване на минимално ниво на информация за сделката, инвеститора и целевото дружество, предвидена в уведомленията съгласно Регламента. Формулярът е достъпен на адрес https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/investment-screening_en.

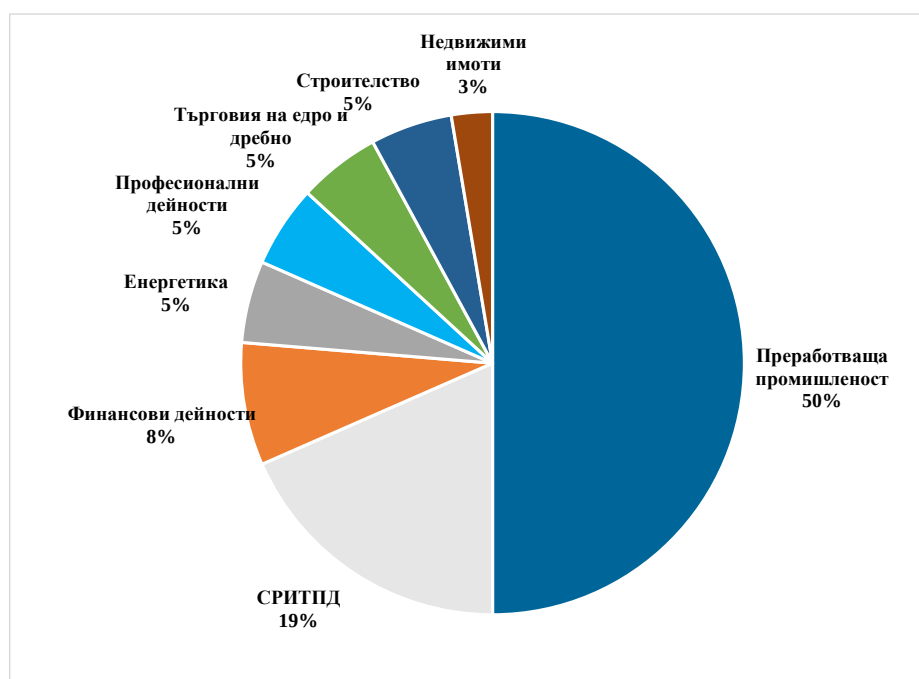
²³ Няколко държави могат да издадат коментар за една и съща сделка.

на държавите членки, които отправят коментари към други държави членки, остана непроменен на около една трета²⁴.

1.5 Основни сектори на ПЧИ, подлежащи на подробна оценка на риска за сигурността или обществения ред от страна на Комисията

Основният сектор при случаите от етап 2 е преработващата промишленост, която представлява 50 % от всички сделки и е доста над дела от 39 % през 2023 г. (фигура 10). Вторият по големина сектор е СРИТПД, като на него се падат почти една пета от всички случаи от етап 2 (24 % през 2023 г.). Случаите на етап 2, които касаят финансовите дейности, се нареждат на трето място с дял от 8 %, без промяна в сравнение с миналата година.

Фигура 10 — Основни целеви сектори, с които са свързани случаите на етап 2 през 2024 г.

Източник: уведомленията от държавите членки.

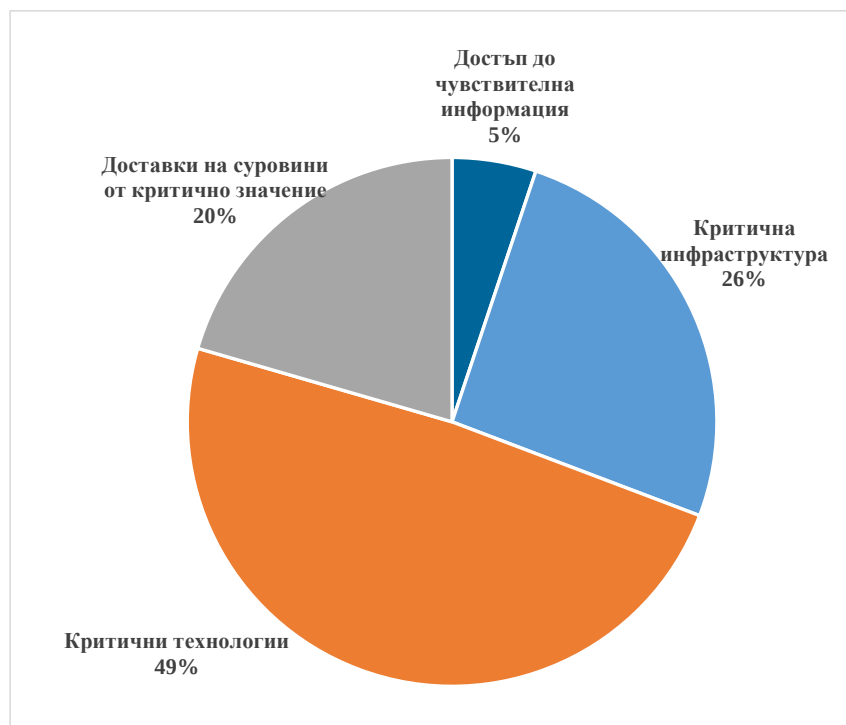
Като се има предвид значението на сектора на преработващата промишленост, на фигура 11 е представен преглед на факторите²⁵, използвани за оценка на критичността на сделките в сектора на преработващата промишленост по отношение на сигурността или обществения ред. Най-често използваният фактор — с дял от 49 % през 2024 г. (51 % през 2023 г.), е свързан със случаите, в които сделката включва чуждестранни инвестиции в

²⁴В повечето случаи, в които държавите членки са задали въпроси, полученият от тях отговор е смекчил потенциалните опасения, поради което не са направени коментари.

²⁵ Тези фактори са посочени в член 4 от Регламента за скрининг на ПЧИ. За една сделка може да има няколко фактора, използвани за оценка на критичността на дадена ПЧИ за сигурността и обществения ред.

критични технологии. Вторият по големина фактор — с дял от 26 % (34 % през 2023 г.), е свързан с ПЧИ в критична инфраструктура, следван от доставките на суровини от критично значение — 20 % (13 % през 2023 г.). И накрая, достъпът до чувствителна информация (включително лични данни) представлява 5 % от общия брой, което е увеличение с 3 процентни пункта спрямо 2 % през 2023 г.

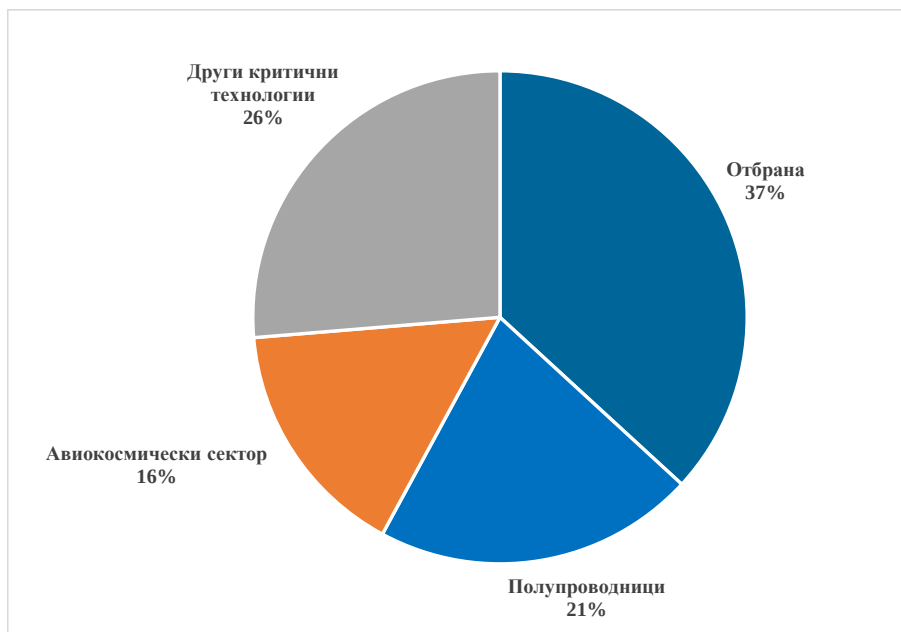
Фигура 11 — Фактори, водещи до случаи на етап 2 в сектора на преработващата промишленост

Източник: уведомленията от държавите членки.

Ако разгледаме по-подробно уведомленията, свързани с критичните технологии, които касаят случаи на етап 2 (фигура 12), се вижда, че дейностите, свързани с отбраната, представляват 37 % от тези случаи, което е увеличение с 11 процентни пункта спрямо 26 % през 2023 г., следвани от сектора на полупроводниците — с 21 %, и авиокосмическия сектор — с 16 %. Класирането на последните две технологии е било в обратен ред през 2023 г., когато полупроводниците са представлявали 17 %, а авиокосмическият сектор — 22 %. Другите технологии от критично значение, включително изкуственият интелект и роботиката, са представлявали 26 % от общия брой на уведомленията.

Фигура 12 — Видове критични технологии в случаите на етап 2

Източник: уведомленията от държавите членки.

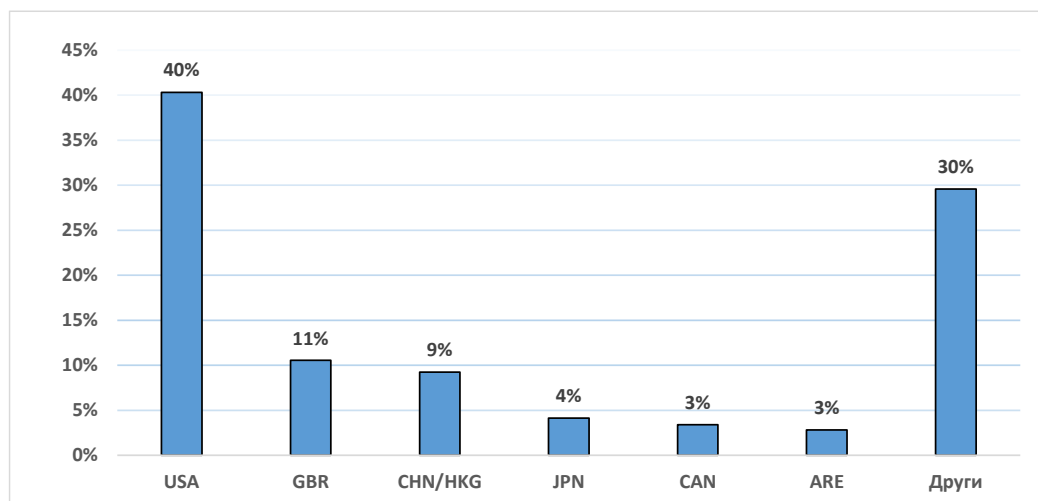
1.6 Произход на крайните инвеститори при ПЧИ, за които е подадено уведомление в рамките на механизма за сътрудничество

От 477-те случая, за които са изпратени уведомления през 2024 г., шестте основни държави на произход са САЩ, Обединеното кралство, Китай (включително Хонконг), Япония, Канада и Обединените арабски емирства. В сравнение с 2023 г. дялът на ПЧИ от инвеститори от САЩ, за които е постъпило уведомление в механизма за сътрудничество, се е увеличил значително с 7 процентни пункта — от 33 % през 2023 г. на 40 % от всички сделки през 2024 г. От друга страна, дялът на инвеститорите от Обединеното кралство е намалял незначително от 12 % през 2023 г. на 11 % през 2024 г. Друго важно развитие е нарастването на сделките от Китай, чийто дял се е увеличил с 50 % от 6 % през 2023 г. на 9 % през 2024 г. ПЧИ от Япония се нареждат на 4-то място през 2024 г. по отношение на общия брой сделки с дял от 4 % (непроменен спрямо 2023 г.). И накрая, ПЧИ от инвеститори в Канада и Обединените арабски емирства имат дял от 3 % (спад спрямо съответно 5 % и 6 % през 2023 г.).

30 %²⁶ от случаите, за които е постъпило уведомление, са с произход от юрисдикции, различни от шестте най-големи юрисдикции, в сравнение с 2023 г., когато този процент е бил 33 %. Това бележи леко увеличение на концентрацията на инвестиции от водещите държави на произход. През 2023 г. шестимата най-големи инвеститори са представлявали 66 % от случаите, за които е постъпило уведомление, в сравнение с 70 % през 2024 г.

²⁶ Сред държавите/юрисдикциите със значителен дял, наред с другото, са Джърси, Индия, Сингапур и Швейцария с дял от 2 % за всяка от тях. ПЧИ от Русия са имали дял от 1 % от общите инвестиции, за които е постъпило уведомление в рамките на механизма за сътрудничество през 2024 г.

Фигура 13 — Държави на произход на крайните инвеститори в случаите през 2024 г.

Източник: уведомленията от държавите членки.

1.7 Уведомяване за сделки с ПЧИ от няколко юрисдикции в рамките на механизма за сътрудничество и техния основен сектор

От всички случаи, за които е постъпило уведомление през 2024 г., 19 % от уведомленията се отнасят до сделки, подложени на скрининг в две или повече държави членки (в сравнение с 29 % в първия годишен доклад, 28 % във втория, 20 % в третия и 36 % в четвъртия)²⁷. Основните сектори, предмет на тези уведомления, бяха: i) преработващата промишленост — с дял от 26 % (23 % през 2023 г.); ii) СРИТПД — с дял от 20 % (21 % през 2023 г.); iii) търговията на едро и дребно — с дял от 14 % (19 % през 2023 г.); iv) професионалните дейности — с дял от 7 % (13 % през 2023 г.); и v) енергетиката — с дял от 6 % (5 % през 2023 г.) (таблица 1). На строителството и здравеопазването се падат 6 % от сделките с ПЧИ от няколко юрисдикции. И накрая, на други сектори, включително транспорта и водоснабдяването, се падат 7 % от общия брой на сделките с ПЧИ от няколко юрисдикции.

Таблица 1 — Основни сектори на сделките с ПЧИ от няколко юрисдикции

Преработваща	26 %
СРИТПД	20 %
Търговия на едро и	14 %
Финансови дейности	10 %
Професионални	7 %
Строителство	6 %

²⁷ „Сделки с ПЧИ от няколко юрисдикции“ в този контекст се отнася до сделки с ПЧИ, при които целевото дружество е корпоративна група с присъствие в повече от една държава членка (и евентуално в трети държави), например чрез дъщерни дружества в повече от една държава членка. За такива сделки може да бъде изпратено уведомление от повече от една държава членка, ако сделката попада в обхвата на техния механизъм за скрининг и те започнат официален скрининг.

Енергетика	6 %
Здравеопазване	6 %
Други	7 %

Източник: уведомленията от държавите членки.

1.8 Случаи, за които не е постъпило уведомление

Регламентът за скрининг на ПЧИ позволява на държавите членки и на Комисията да обменят информация относно ПЧИ, за които не е било подадено уведомление в рамките на механизма на ЕС за сътрудничество, а в случай че другите държави членки или Комисията установят рискове, свързани със сигурността или обществения ред, могат да бъдат предоставени коментари или становище. През 2024 г. Комисията използва в ограничена степен тази процедура, за да проучи сделките, които не са предмет на скрининг.

Заключения относно механизма за сътрудничество на равнището на ЕС в областта на скрининга на ПЧИ

- На първо място, скринингът на ПЧИ продължава да бъде незаменим инструмент, допринасящ за колективната сигурност на ЕС срещу инвестиции от трети държави, които потенциално повишават рисковете за сигурността или обществения ред.
- Второ, механизмът на ЕС за сътрудничество в областта на скрининга на ПЧИ продължава да бъде от голямо значение. Това е отразено в броя на уведомленията, който е останал на приблизително същото равнище като през 2023 г. (477 нотификации през 2024 г. спрямо 488 през 2023 г.). В същото време 84 % от всички нотификации са били с произход от седем държави членки: Испания, Австрия, Италия, Франция, Германия, Нидерландия и Литва. Въпреки че 24 държави членки вече разполагат с оперативни механизми за скрининг, 21 от тях са уведомили за сделките (увеличение в сравнение с 13 през 2021 г.). Възходящата тенденция отразява все по-широкото познаване на механизма за сътрудничество. Освен това държавите членки имаха възможност да проведат обсъждания на техническо равнище на заседанията на експертната група относно скрининга на ПЧИ и в рамките на годишната Академия за органите за скрининг на ПЧИ, организирана през 2024 г. от румънския орган за скрининг на ПЧИ.
- Трето, на фона на твърдия ангажимент на Съюза за отворена инвестиционна среда механизмът на ЕС за сътрудничество продължава да функционира като ограничен и целенасочен инструмент в изключителни случаи, когато има вероятност дадена ПЧИ да окаже отрицателно въздействие върху сигурността или обществения ред в Съюза. От 477-те случая, за които са постъпили уведомления през 2024 г., по-голямата част (92 %) са приключени на етап 1, т.е. в рамките на 15 дни след уведомлението от държавите членки, извършващи скрининга, като само 8 % от случаите са били подложени на подробна оценка на риска за сигурността от страна

на Комисията. В сравнение с 2023 г. този дял е останал непроменен. През 2024 г., както и през 2023 г., Комисията издаде становище за по-малко от 2 % от сделките, за които е постъпило уведомление.

- Четвърто, водещата роля на преработващата промишленост за случаите от етап 2 дори се е увеличила от 39 % през 2023 г. на 50 % през 2024 г. Прегледа на определящите фактори за необходимостта от задълбочени оценки на риска за сигурността на етап 2 показва, че уместността на целта за „критични технологии“ е била фактор, предизвикващ допълнителна оценка в 49 % от случаите (51 % през 2023 г.). Уведомленията, свързани с технологии от критично значение, които са били предмет на етап 2, показват, че свързаните с избраната дейности са придобили по-голямо значение, като са представлявали 37 % от общия брой спрямо 26 % през 2023 г. Освен това в сравнение с 2023 г. полупроводниците са изпреварили авиокосмическия сектор и са се класирали на второ място с 21 %, следвани от авиокосмическия сектор с 16 %.
- И накрая, повечето инвеститори все така са били от същите две най-големи юрисдикции на произход: на САЩ и Обединеното кралство се падат 51 % от всички инвестиции, за които е постъпило уведомление в рамките на механизма на ЕС за сътрудничество. Делът на инвеститорите от Обединеното кралство обаче се е увеличил значително от 33 % през 2023 г. на 40 % през 2024 г. За сметка на това, делът на инвеститорите от Обединеното кралство леко е намалял от 12 % през 2023 г. на 11 % през 2024 г. Друго важно развитие касае инвеститорите от Китай (заедно с Хонконг), чийто дял се е увеличил с 50 % от 6 % през 2023 г. на 9 % през 2024 г. Междувременно инвеститорите от Канада и Обединените арабски емирства са имали по-малък дял от всички сделки, като всяка от тях е имала по 3 %, което е спад съответно от 5 % и 6 % през 2023 г.

2. Последни развития в областта на скрининга на ПЧИ и перспективи: предложение за преглед на Регламента за скрининг на ПЧИ

Като част от Европейската стратегия за икономическа сигурност²⁸ на 24 януари 2024 г. Европейската комисия представи законодателно предложение за преразглеждане на Регламента за скрининг на ПЧИ²⁹. Предложението се основава на опита, натрупан с над 1200 случая на ПЧИ, проучване на ОИСР, задълбочена оценка от Комисията и специален доклад на Европейската сметна палата.

Предложението има за цел да се преодолеят основните недостатъци на настоящата рамка, включително липсата на механизми за скрининг във всички държави членки, регулаторната разпокъсаност и липсата на стандартизиран подход към сделките, които всички държави членки трябва да подложат на скрининг. То има следните цели:

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52023JC0020>.

²⁹ <https://circabc.europa.eu/ui/group/aac710a0-4eb3-493e-a12a-e988b442a72a/library/f5091d46-475f-45d0-9813-7d2a7537bc1f/details?download=true>.

- гарантиране, че всички държави членки въвеждат механизми за скрининг;
- въвеждане на общ минимален обхват и минимална хармонизация на националните механизми;
- включване в обхвата на скрининга на установените в ЕС инвеститори, които в крайна сметка се контролират от субекти извън ЕС;
- засилване на сътрудничеството и подобряване на отчетността между държавите членки и Комисията.

3. Преглед на изходящите инвестиции — приемане на Препоръка (ЕС) 2025/63 на Комисията

На 15 януари 2025 г. Комисията прие препоръка за преглеждане на изходящите инвестиции на ЕС. Инициативата има за цел да укрепи икономическата сигурност на ЕС, да направлява бъдещите политически решения и да се основава на отворената инвестиционна среда на ЕС.

Препоръката се отнася за три технологични области, които имат стратегическо значение и за които се счита, че крият висок потенциален риск — полупроводници, изкуствен интелект и квантови технологии — и призовава държавите членки да оценят рисковете за икономическата сигурност, които потенциално произтичат от изходящи инвестиционни операции на ЕС. По-конкретно, от държавите членки се изисква:

- Преглед на минали и текущи изходящи инвестиции на дружества, установени на съответните им територии в трите технологични области.
- Събиране на информация и оценяване съвместно с Комисията на всички потенциални рискове и опасения във връзка със сигурността, свързани с изходящите инвестиции, и подходящи политически отговори в края на предложени 15-месечен период за преглед. Тези рискове биха могли да възникнат в резултат на изтичане на технологии или ноу-хау като част от изходяща инвестиция, което позволява технологията да се използва за военни или разузнавателни цели срещу ЕС или неговите държави членки или да подкопае международния мир и сигурност.
- Консултации и работа със съответните заинтересовани страни, включително бизнеса, академичните среди и гражданското общество, за да се получи пълна представа за инвестиционната среда и потенциалните рискове за сигурността.

Препоръката се основава на обсъжданията с държавите членки в рамките на експертната група на Комисията по изходящите инвестиции, създадена през юли 2023 г., и на обществената консултация, проведена в резултат на Бялата книга за изходящите инвестиции, публикувана през януари 2024 г.

Последващи действия и предстоящи стъпки

Държавите членки трябваше да определят единно звено за контакт до 15 март 2025 г. Към момента на изготвяне на настоящия доклад 25 държави членки бяха уведомили Комисията за органите си за преглед на изходящите инвестиции.

Държавите членки се приканват също така да предоставят: i) до 15 юли 2025 г. — доклад за напредъка, и ii) до 30 юни 2026 г. — подробен доклад за изпълнението на настоящата препоръка и за всички установени рискове.